

NAČELA PRIRODNIH I LOGIČNIH POSLJEDICA

- Nagrada i kazna ne dopuštaju djeci da donose vlastite odluke.
- Nagrada i kazna ne dopuštaju djeci da budu odgovorna za svoje ponašanje.
- Prirodne i logične posljedice omogućavaju djeci učenje iz prirodnog reda u svijetu (npr. ako neće jesti, bit će gladna).
- Logične posljedice omogućavaju djeci učenje iz socijalne realnosti (npr. ako ne ustanu na vrijeme, zakasnit će u školu).
- Da bi posljedice bile učinkovite, moraju DJECI biti logične.
- Doživljavanje logičnih posljedica potiče djecu na odgovorne odluke i smanjuje njihovu ovisnost. Učinkovite su samo ako nisu paravan za skrivene motive odraslih (npr. pobjeđivanja i kontroliranja).
- Kada umjesto djece radite ono što mogu sama, lišavate ih samopoštovanja i osjećaja odgovornosti.

RAZLIKE IZMEĐU KAŽNJAVANJA I LOGIČNIH POSLJEDICA

- Kažnjavanje pokazuje snagu autoritarnosti.
- Logične posljedice nisu osobne i pokazuju realnost socijalnog reda.
- Kažnjavanje se rijetko odnosi na neprihvatljivo ponašanje.
- Logične su posljedice u logičnom odnosu s neprihvatljivim ponašanjem.
- Kažnjavanje upućuje djetetu da je ono loše.
- Logične posljedice ne uključuju moralno prosuđivanje.
- Kažnjavanje je usmjereno na prošlost.
- Logične posljedice odnose se na sadašnje i buduće ponašanje.
- Kažnjavanje je otvoreno ili prikriveno, povezano s prijetnjom.
- Logične posljedice temelje se na dobroj volji, a ne osveti.
- Kažnjavanje traži poslušnost.
- Logične posljedice dopuštaju izbor.

STUPNJEVI U PRIMJENJIVANJU LOGIČNIH POSLJEDICA

- Omogućite djetetu izbor i prihvatite njegovu odluku (npr. ili će s mamom u trgovini gurati kolica – to je pravilo ili će juriti po trgovini – a onda odmah napuštamo trgovinu – to je posljedica).
- Govorite prijateljskim tonom.
- Manje govorite, više djelujte.
- Kada primjenjujete logične posljedice neprihvatljivog ponašanja, uvjerite dijete da može ponovno pokušati drugom prilikom. (npr. *Danas u trgovinu idem sama jer si prošli put ponovno jurio, a sutra možeš sa mnom.*)
- Ako se neprimjereno ponašanje ponavlja, produžite vrijeme koje mora proći do ponovnog pokušaja.
- Budite strpljivi, trebat će duže vrijeme dok se pokaže učinkovitost korištenja prirodnih i logičnih posljedica.

